

Automaattiset paloilmotimet, turvallisuusohje

Suojeluohje S821 1.4.2020 alkaen

1 Tarkoitus

Tämä turvallisuusohje antaa vakuutuksenottajalle ohjeita siitä, mitä hänen tulee ottaa huomioon paloilmotimen hankinnassa, käytössä ja ylläpidossa. Se on laadittu sisäasiainministeriön automaattisista paloilmotimista antaman päätöksen ja automaattisten paloilmotimien suunnittelusta ja asennuksesta antamien ohjeiden pohjalta ja on siten niiden osalta velvoittava. Automaattisen paloilmotinjärjestelmän suunnittelussa, hankinnassa ja asennuksessa tulee ottaa huomioon pelastus- ja rakennuslainsäädännön sekä rakentamismääräysten vaatimukset.

Laissa tai muissa säädöksissä vaaditut tai viranomaisten määräämät varusteet ja laitteet on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava asianmukaisesti. Tästä vastaa rakennuksen yleisten tilojen ja koko rakennusta palvelevien järjestelyiden osalta rakennuksen omistaja, haltija ja toiminnanharjoittaja osaltaan sekä huoneiston haltija hallinnassaan olevien tilojen osalta.

2 Käsitteet

Paloilmotin

Tämä ohje koskee paloilmotimia, jotka on liitetty hätäkeskukseen ja on rakennettu viranomaisten vaatimuksesta lisäämään henkilöturvallisuutta tai helpottamaan pelastustoimintaa. Paloilmotin on laitteisto, joka antaa automaattisesti ilmoituksen alkavasta palosta sekä toimintavalmiutta vaarantavista vioista.

Paloilmaisin

Paloilmaisin on se paloilmotinjärjestelmän osa, joka sijaitsee valvottavassa tilassa ja joka reagoi paloon, savuun tai lämpötilan nousuun.

Paloilmoituspainike

Laite, jonka avulla palon havainnut henkilö voi tehdä käsin paloilmoituksen.

Hälytin

Laite, jota käytetään paloilmoituksen antamiseen paikallisesti selvästi ympäristöstään erottuvalla ääni- ja/tai valomerkillä tai värinäällä.

Ilmoitinkeskus

Laite, johon paloilmaimet ja paloilmotuspainikkeet sekä hälyttimet on kytketty. Ilmoitinkeskus osoittaa paloalueen,

käynnistää hälyttimet ja siirtää ilmoituksen hätäkeskukseen. Paloilmotin antaa myös ilmoituksen sen toimintavarmuutta vaarantavista vioista.

Paloilmotimen hoitaja

Henkilö on laitekohtaisesti nimetty ja koulutettu. Paloilmotimen hoitaja toimii myös paloilmotimen yhteyshenkilönä. Hän vastaa paloilmotimen hoidosta ja kunnosta sekä kuukausikokeiluista.

Hätäkeskus

Hätäkeskuksen tehtävänä on vastaanottaa hätä- sekä muita toimenpiteitä edellyttäviä ilmoituksia sekä välittää ne edelleen niille yksiköille, joille tehtävä voimassa olevan lainsäädännön mukaan kuuluu. Hätäkeskus tukee ja avustaa viranomaisten tehtäviä hoitavia yksiköitä sekä hoitaa sille muussa laissa säädettyä tehtävää.

3 Paloilmotimen hankinta

3.1 Hankinnan ehdollisuus ja vaiheet

Milloin paloilmotin on rakennusluvan ehtona, varustetaan rakennus tai sen osa paloilmotimella siinä laajuudessa kuin rakennuslupa edellyttää. Järjestelmän hankinta voi myös perustua vapaaehtoisuuteen tai vakuutusyhtiön suositukseen.

Paloilmotimen hankinnan vaiheet ovat seuraavat:

- esisuunnitelma: selvitykset ja luokitukset
- hankintapäätös
- suunnittelu
- tarjouspyynnöt ja tarjoukset
- urakkasopimuksen tekeminen
- asennuksen suoritus ja valvonta
- liittyminen hätäkeskukseen
- henkilökunnan koulutus
- käyttöönottotarkastus
- hyväksyminen ja luovutus tilaajalle.

3.2 Esisuunnitelma

Automaattisten paloilmotusjärjestelmien esisuunnitelmat voi laatia sähkösuunnittelija, -urakoitsija tai paloilmotinliike (esimerkiksi tarjouslaskentaa varten). Paloilmaisin valitaan ympäristön mukaan. Ensisijaisesti käytetään savuilmaisimia.

3.3 Asennussuunnitelma

Asennussuunnitelman saa hyväksyä Tukesin hyväksymä paloilmointisuunnittelija tai paloilmointiliike. Paloilmointimen suunnittelun oikeellisuudesta vastaa hyväksytty paloilmointiliike.

3.4 Asennus-, muutos- ja huoltotyö

Paloilmointimien ja sammutuslaitteistojen asennus- ja huoltotoiminta on säänneltyä toimintaa. Näitä töitä voivat tehdä vain Tukesin rekisteriin merkityt liikkeet, joiden palveluksessa on vastuuhenkilö, jolla on kyseisiin töihin pätevyydistodistus. Liikkeen on itse tehtävä tarkastus kaikille asennustöilleen.

Paloilmointiliike tekee tarkastuksestaan käyttöönottotarkastuspöytäkirjan.

4 Tarkastukset

Tarkastustoiminta

Laitteistoille vaaditaan myös ulkopuolisia, ns. kolmannen osapuolen suorittamia tarkastuksia. Niitä voivat suorittaa vain Tukesin hyväksymät tarkastuslaitokset. Suoritetuissa tarkastuksissa paloilmointilaitteisto voidaan myös hylätä tai sille voidaan määrätä tarvittaessa uusintatarkastus.

Varmennustarkastus

Ennen rakennuksen tai sen osan loppukatselmusta ja käyttöönottoa suoritetaan paloilmointimelle kolmannen osapuolen varmennustarkastus, jossa varmistetaan asennettu laitteisto ja sen toimivuus.

Määräaikaistarkastus

Määräaikaistarkastukset eri laitteistoille tekee tarkastuslaitos määrävälein. Paloilmointimen haltijan tulee huolehtia siitä, että paloilmointimen toiminta ja sen soveltuvuus kohteeseen tarkastetaan määräajoin seuraavan paloilmointimen tarkastustaulukon mukaisesti. Jo olemassa olevien kohteiden tarkastusluokan määrittelee paikallinen pelastusviranomainen, joka voi määrätä myös kohdekohtaisen lyhyemmän tarkastusvälin.

Tarkastusluokka	Käyttötarkoitus	Tarkastusväli
A	Henkilöturvallisuuden kannalta tärkeät kohteet sekä kohteet, joihin liittyy huomattava tai suuri palovaara (esimerkiksi majoitustilat ja hoitolaitokset, tilat joissa paloilmointin on rakennusluvan ehtona)	3 vuotta
B	Muut	5 vuotta
C	Poikkeustapaukset	Kohdekohtainen

5 Käyttö ja ylläpito

Hyväksytylle paloilmointimelle on nimettävä vastuuhenkilö ja paloilmointimen hoitaja sekä hänelle varamies.

5.1 Opastus ja koulutus

Asennustyön valmistuttua tulee paloilmointiliikkeen antaa laitteiston hoitajille riittävä käytön ja hoidon opastus. Tällöin käydään läpi käyttö- ja hoito-ohjeet. Paloilmointiliikkeen edustaja opastaa hoitajia käyttämään paloilmointimen päiväkirjaa. Nimetyille hoitajille hankitaan tehtävän vaativuuden edellyttämä koulutus tai muu riittävä perehdytys. Kohteen henkilökunnalle annetaan tarvittaessa koulutusta toimimaan oikein hälytyksen sattuessa.

5.2 Paloilmointimen vastuuhenkilön rooli

Paloilmointimen vastuuhenkilö vastaa siitä, että paloilmointimelle nimetään hoitaja ja hänelle varamies ja että paloilmointinta hoidetaan ja käytetään ohjeiden mukaan. Paloilmointimen vastuuhenkilö pitää myös yhteyshenkilöiden tiedot ja puhelinnumerot ajan tasalla ja ilmoittaa ne hätäkeskukseen.

5.3 Paloilmointimen hoitajan rooli ja vastuu

Paloilmointimen hoitajan tehtävänä on huolehtia paloilmointimen hoidosta ja käytöstä sekä erityisesti kokeilla vähintään kerran kuukaudessa yhteydet hätäkeskukseen. Hoitajan tulee kirjata pöytäkirjaan kokeilut, huoltotoimenpiteet ja häiriöt sekä vikailmoitukset. Pelastusviranomaisen kirjaa paloilmointukset sekä tarvittavilta osin heidän toimintaansa liittyvät vikailmoitukset. Paloilmointilaitteiston hoitajan tulee kiinnittää erityisesti huomiota ennakoivaan huoltoon kuten paloilmointuspainikkeiden kuntoon, akkujen toimintakunnon tarkkailuun ja ilmaisimien kuntoon. Hoitajan tulee myös huolehtia siitä, ettei kiinteistön normaalikäyttö, siivous tai huolto- ja korjaustoiminta aiheuta erheellisiä palo- tai vikailmoituksia. Lisäksi hänen tulee selvittää satuneiden erheellisten ilmoitusten syyt.

5.4 Tulityöt

Tulitöiden tekeminen tilapäisellä tulityöpaikalla edellyttää tulityön tekijältä tulityökorttia ja aina työmaakohtaista kirjallista tulityölupaa. Tulityölle tulee nimetä vastuuhenkilö. Suojeluohje Tulityöt S621 antaa opastusta tulitöiden tekemiseen. Erheellisistä ilmoituksista suuri osa aiheutuu tulitöistä.

5.5 Rakenteelliset muutostyöt

Mikäli paloilmointimella varustetussa kohteessa tehdään rakenteellisia muutoksia, esimerkiksi huonetilamuutoksia, tulee ottaa yhteys paikalliseen pelastus- ja rakennusvalvontaviranomaiseen.

5.6 Irtikytöntä ja ilmoitukset

Jos paloilmointin kokonaan tai osittain kytketään irti, on siitä heti ilmoitettava hätäkeskukseen. Irtikytöntäaika ja -alue rajoitetaan niin pieneksi kuin mahdollista ja kohdetta valvotaan irtikytöntäaikana jatkuvasti. Irtikytöntä saa suorittaa vain pelastusviranomainen, paloilmointimen hoitaja tai hänen varahenkilö.

5.7 Huolto ja kunnossapito-ohjelma

Paloilmointimen omistaja tai haltija vastaa siitä, että paloilmointimelle on olemassa sille laadittu kunnossapito-ohjelma ja että huolto ja korjaustoiminta on järjestetty laitekohtaisten huolto-ohjeen mukaisesti siten, että laitteistot täyttävät niille säädetyt vaatimukset käyttöikänsä ajan.

Pohjola Vakuutus Oy, Y-tunnus 1458359-3

Helsinki, Gebhardinaukio 1, 00013 OP
Kotipaikka: Helsinki, päätoimiala: vakuutustoiminta
Valvontaviranomainen: Finanssivalvonta, www.fiva.fi

